



2

**Evolució
de l'entorn i del sector**

El volum de recursos gestionats pel sector assegurador de vida ha crescut un 1,9% el 2010

La conjuntura econòmica internacional al llarg del 2010 s'ha caracteritzat per una certa recuperació dels nivells previs a l'inici de la desacceleració que es va patir a finals del 2007, si bé el creixement ha estat diferent per territoris. L'economia japonesa és la que ha experimentat una recuperació més gran, seguida per la nord-americana i l'europea. Malgrat això, les tensions en els mercats s'han mantingut a causa de la crisi del deute a Grècia, els efectes de la qual s'han estès a Portugal i a la resta de països de la perifèria europea. N'ha estat la prova l'evolució del diferencial dels bons sobirans dels països perifèrics respecte al bo alemany, des del mes d'agost. Pel que fa als tipus d'interès, s'han mantingut en nivells baixos, tal com ja va passar el 2009, com a conseqüència de les incerteses sobre la recuperació sostinguda de l'economia. Respecte als mercats de valors, el comportament general ha estat de recuperació, tot i que aquesta ha estat menor que el 2009.

A Espanya, l'evolució econòmica ha continuat comportant-se pitjor que en la majoria dels països de l'OCDE. Les principals magnituds –el PIB, l'atur i el dèficit fiscal– han experimentat un empitjorament respecte als dos últims anys.

En aquesta conjuntura, el sector assegurador espanyol ha patit un decreixement del 3,8% en el volum de primes totals, la qual cosa es tradueix en 57.587 milions d'euros, dels quals el 45% de les primes van correspondre al negoci de vida i el 55% al de no vida. Aquest comportament és un canvi de tendència en l'evolució del sector, que fins i tot el 2009, malgrat la crisi, va aconseguir créixer un 1,2%.

En el ram de vida, s'ha produït una disminució del 8,4% respecte al volum gestionat de primes comercialitzades el 2009: el negoci de risc ha crescut un 2,8% i el d'estalvi s'ha contret un 10,0%. Això ha estat degut, fonamentalment, a diversos factors: l'estancament del segon pilar al nostre país, la forta competència entre les entitats financeres en la captació de passiu i, per acabar, la incertesa econòmica unida a l'alta taxa d'atur. Tot això ha suposat un canvi de tendència respecte als darrers anys, en els quals el ram de vida havia experimentat taxes de creixement del 15,3% el 2008 i el 5,7% el 2009.

El volum de recursos gestionats pel sector assegurador de vida ha arribat als 146.633 milions d'euros, un 1,9% més que el 2009, si bé amb comportaments diferents: el negoci individual ha crescut un 3,4% i el col·lectiu ha decrescut un 1,1%.

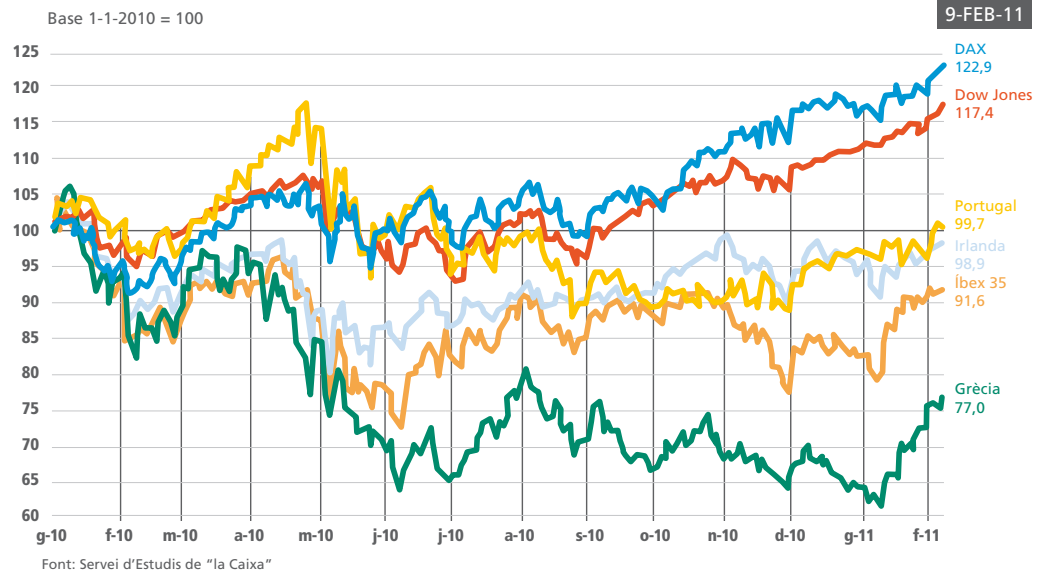
En el ram de no vida, el volum total gestionat de primes comercialitzades puja a 31.819 milions d'euros, mantenint-se en el nivell de l'any anterior, si bé ha suposat un canvi de tendència, atès que el 2009 aquest ram es va contreure un 2,5%. Pel que fa als rams que han crescut, les assegurances de salut i multirisc són les que aconsegueixen millors resultats, amb creixements del 4,2% i el 3,0% respectivament. Cal destacar el ram d'autos, que modera la seva caiguda i incideix en la millora en el conjunt del sector no vida.

Respecte als plans de pensions, el volum total d'actius gestionats ha pujat a 84.757 milions d'euros i es manté en un nivell similar al de l'any anterior. Aquest comportament es deu fonamentalment a la revaloració de l'estalvi a causa de l'evolució favorable dels mercats financers i a l'augment d'un 3% en les aportacions a plans de pensions.

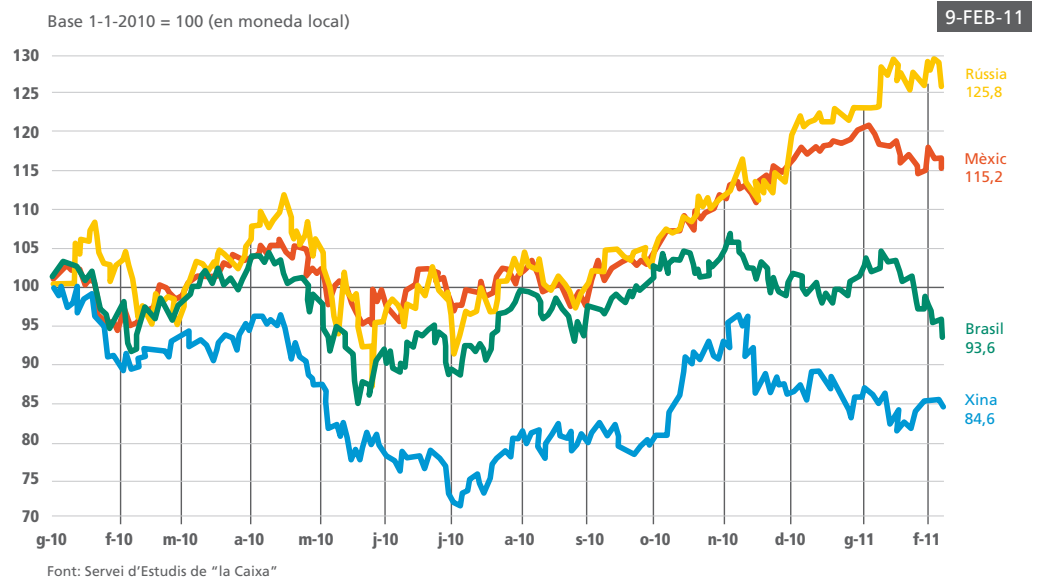
2.2

Conjuntura econòmica i estalvi familiar

Borses europees i Dow Jones



Les borses emergents



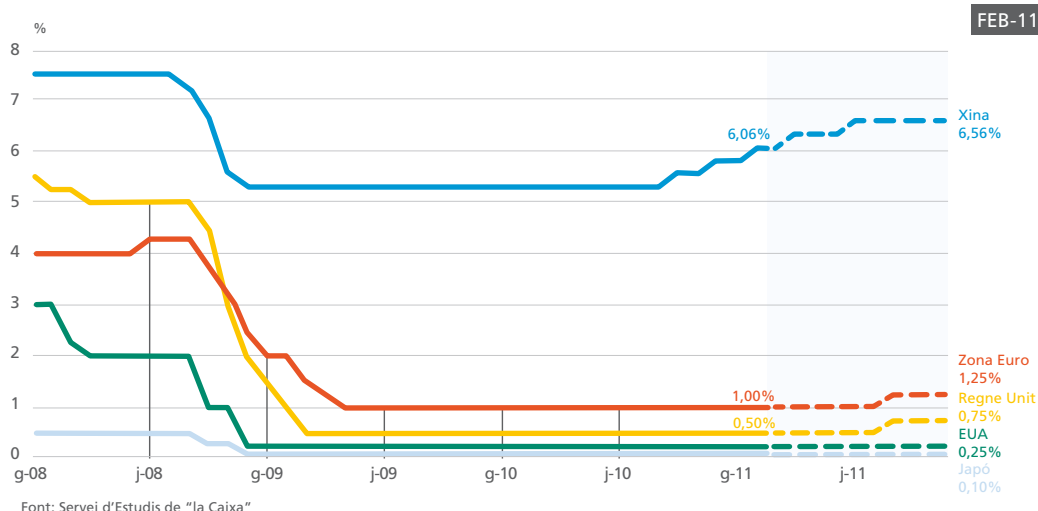
Borses

El 2010, l'evolució dels mercats de capitals ha estat desigual per territoris: els índexs borsaris de països com Alemanya, Estats Units, Rússia, Mèxic i països asiàtics, excepte el Japó i la Xina, s'han recuperat gradualment, sobretot en l'últim trimestre. Això no obstant, les economies més afectades per la crisi han experimentat taxes de rendibilitat negatives. L'evolució negativa dels mercats de valors, especialment l'IBEX 35, ha contribuït a disminuir el valor de l'estalvi gestionat en assegurances de vida i plans de pensions amb participacions en renda variable.

Tipus d'interès

Al llarg del 2010, els tipus d'interès s'han mantingut

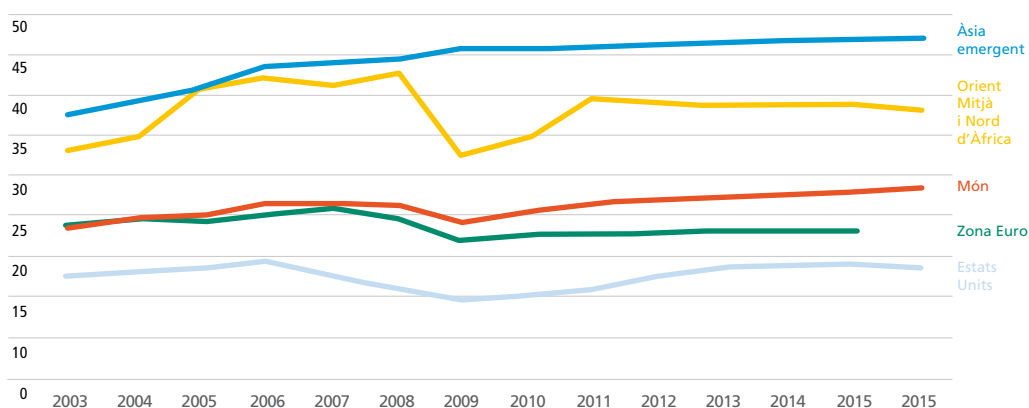
Tipus d'interès de referència



El manteniment dels tipus d'interès ha estat una constant el 2010. El Banc Central Europeu els ha mantingut en l'1% i la Reserva Federal en el 0,25%, al llarg del 2010. Respecte als tipus d'interès a llarg termini, la seva evolució a l'alça ha suposat oportunitats per oferir rendibilitats atractives en els productes d'estalvi-inversió a llarg termini, com les rendes vitalícies i temporals, els plans de previsió assegurat i els plans de pensions, que inverteixen a aquests terminis i gaudeixen de millors oportunitats de remuneració als clients.

Estalvi financer familiar a Espanya

Evolució de la taxa d'estalvi



Al llarg de la primera meitat del 2010, la taxa d'estalvi financer de les famílies s'ha mantingut en nivells semblants als del 2009, com a conseqüència de la disminució del consum privat i de la inversió en habitatge. Aquesta situació ha possibilitat que la taxa d'estalvi financer de les famílies s'hagi situat en màxims històrics per efecte de la crisi. Per contra, en la segona meitat del 2010, la taxa d'estalvi financer de les famílies, entesa com a renda disponible bruta, ha disminuït fins a situar-se al voltant del 14%, com a conseqüència del mal comportament de l'ocupació i la reducció de la renda de les famílies, així com pel lleu repunt del consum.

L'estalvi financer de les famílies espanyoles ha passat de 195.000 milions d'euros el 1985 a 1,73 bilions d'euros el 2010, xifra que representa un 164% del PIB. El 2010, el flux net d'estalvi ha estat de 24.000 milions d'euros, gairebé la meitat del que es va registrar el 2009.

	1990		2010 (e)		Creixement Anual Mitjà 10/90	Creixement 10/90
	Milions d'€	%	Milions d'€	%		
Dipòsits	217.891	61%	855.000	49%	7%	3%
Renda variable	44.021	12%	320.000	19%	10%	-12%
Fons d'inversió	7.941	2%	128.500	8%	15%	-13%
Assegurances de vida	7.095	2%	146.633	8%	16%	2%
Plans de pensions	3.215	1%	84.757	5%	18%	0%
Renda fixa	25.523	7%	57.000	3%	4%	13%
Altres	50.062	15%	139.610	8%	5%	-1%
TOTAL	355.748	100%	1.731.500	100%	8%	-2%

Font: ICEA per a assegurances de vida i INVERCO per a la resta.

En la primera meitat del 2010, la taxa d'estalvi de les famílies es manté en nivells semblants als del 2009, mentre que en la segona meitat de l'any aquesta taxa disminueix

Respecte a les assegurances de vida i els plans de pensions, el comportament es manté en línia amb la tendència d'anys anteriors. Tots dos representen un 13% sobre el total de l'estalvi familiar, amb uns creixements interanuals, des del 1990, que se situen en el 16% per a les assegurances de vida i en el 18% per als plans de pensions. Això suposa que, juntament amb els fons d'inversió, són els productes que han acumulat un desenvolupament més gran en el llarg termini.

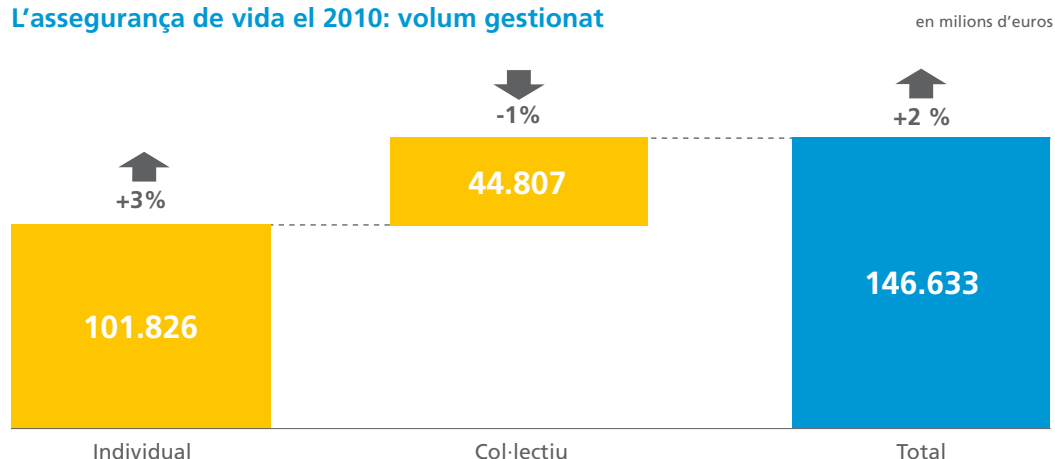
En la resta d'instruments d'estalvi, figuren en primer lloc els dipòsits, els quals han canlitzat el 49% de l'estalvi de les famílies, en línia amb la tendència experimentada en els tres darrers anys.



2.3

Evolució del sector assegurador i de pensions

L'assegurança de vida el 2010: volum gestionat



Font: ICEA

L'assegurança de vida

A Espanya, 32,8 milions de persones estan cobertes per assegurances de vida. El 71,1% corresponen a assegurances de Vida-Risc, i un 28,8% a assegurances de Vida-Estalvi

El volum total d'estalvi dipositat en assegurances de vida a finals del 2010 ha pujat a 146.633 milions d'euros, xifra que representa un 1,9% més que el 2009. El ram ha experimentat un alentiment a causa fonamentalment del negoci individual, que només ha augmentat un 3,4% el 2010, enfront del 8,9% el 2009, així com per la menor propensió a l'estalvi de les famílies en la segona meitat del 2010 i la forta competència d'altres instruments d'estalvi del mercat.

Per la seva banda, el negoci col·lectiu ha continuat amb la seva tendència baixista, tal com ja va passar el 2009, ja que ha experimentat un descens de l'1,1%.

Més de dos terços de l'estalvi dipositat, 101.826 milions d'euros, corresponen a assegurances individuals, mentre que la resta ha correspost a assegurances col·lectives.

Al nostre país, 32,8 milions de persones estan cobertes per assegurances de vida de qualsevol tipus, xifra molt similar a la del 2009. Del total d'assegurats, un 71,1% tenen contractades assegurances de Vida-Risc –23,3 milions– i un 28,8% tenen contractades assegurances de Vida-Estalvi –9,4 milions–. Així mateix, 24,5 milions són assegurats del negoci individual i 8,3 milions ho són del negoci col·lectiu. L'estalvi mitjà gestionat per assegurat s'ha situat en 15.013 euros, mantenint-se en nivells semblants als del 2009, i és més elevat en assegurances col·lectives, amb una mitjana de 25.847 euros, si bé es tracta d'una xifra inferior a la del 2009. En assegurances individuals, l'estalvi mitjà se situa en 12.662 euros, lleugerament superior al del 2009.

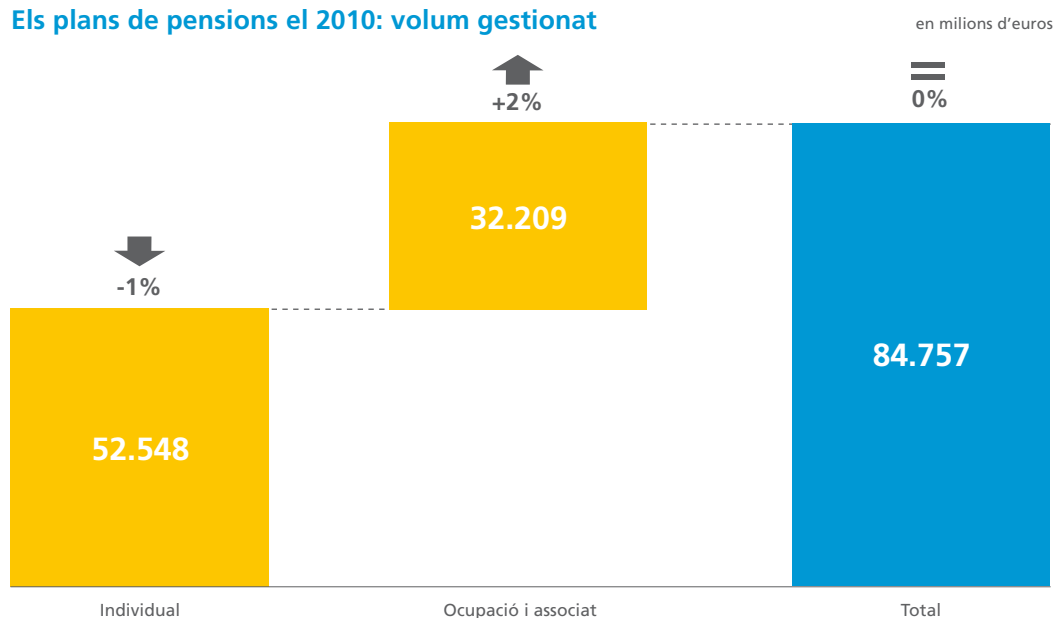
Així mateix, l'activitat intrínseca del negoci assegurador de Vida-Estalvi, sense tenir en compte la revaloració de les reserves, ha mostrat un resultat negatiu de 2.361 milions d'euros. A aquesta dada –que correspon al saldo positiu de les primes, descomptats els rescats i les prestacions–, cal afegir-hi la revaloració obtinguda de les reserves matemàtiques, com a conseqüència de l'evolució dels mercats financers: 5.249 milions d'euros. Amb això, el volum total d'estalvi en l'assegurança de vida va créixer en 2.888 milions d'euros, a causa fonamentalment de l'evolució positiva dels mercats borsaris.

Fent una anàlisi més concreta a nivell de productes, cal esmentar els Plans de Previsió Assegurats (PPA), que han acumulat un total de 6.266 milions d'euros, amb un creixement destacable del 32,7% i arribant als 621.700 assegurats. Això és conseqüència de la situació favorable en les corbes de tipus d'interès. Respecte als Plans Individuals d'Estalvi Sistemàtic (PIES), també es van posar en marxa amb motiu de l'última reforma fiscal, i han acumulat un total de 2.128 milions d'euros en estalvi, amb un creixement del 24,6% respecte al 2009 i un total de 546.170 assegurats. Finalment, cal destacar l'excel·lent comportament de les rendes vitalícies i temporals, que el 2010 han arribat als 2.836.681 assegurats, xifra que suposa un 2,4% més que el 2009, amb un volum de 73.130 milions d'euros en reserves matemàtiques. Aquest producte ofereix unes excel·lents condicions financerofiscals que, juntament amb la favorable situació dels tipus d'interès a llarg termini, el converteixen en el millor complement de les pensions públiques de jubilació i una excel·lent alternativa d'inversió.

Respecte al comportament de les assegurances de Vida-Risc, el 2010 han augmentat un 2,8%, amb un volum de primes de 3.692 milions d'euros. El segment individual ha crescut fins als 2.673 milions d'euros, un 5,4% més que el 2009, i el segment col·lectiu ha cedit fins als 1.019 milions d'euros, xifra que suposa un 3,5% menys que el 2009. En xifres globals, el nombre d'assegurats es manté al voltant dels 23,3 milions. Respecte als segments, l'individual, que representa el 72% del mercat, ha crescut un 0,4% i el col·lectiu ha decregut un 2,4%. Una possible explicació d'aquest comportament rau en l'alentiment del mercat immobiliari, atesa la vinculació de les assegurances de Vida-Risc als préstecs hipotecaris, així com la menor capacitat de les empreses de contractar aquests productes com a conseqüència de la persistència de la crisi. Així mateix, les prestacions per sinistres han suposat 1.211 milions d'euros el 2010, la qual cosa representa una caiguda del 4,2% respecte al 2009. D'aquest total, un 59% ha procedit de contractes individuals i el 41% restant, de contractes col·lectius.

Plans de pensions

Els plans de pensions el 2010: volum gestionat



Font: INVERCO

El 2010, el volum d'estalvi gestionat en plans de pensions ha arribat als 84.757 milions d'euros, en línia amb els nivells del 2009. De l'estalvi gestionat, un 62% està dipositat en plans de pensions individuals, mentre que el 38% restant ho està en plans d'ocupació i associat.

Del volum d'estalvi gestionat en plans de pensions, un 62% està dipositat en plans de pensions individuals, i el 38% restant ho està en plans d'ocupació i associat

Els plans de pensions individuals han cedit prop d'un 1% del volum d'estalvi gestionat, de manera que s'ha produït un canvi de tendència respecte a l'any 2009, en què van experimentar un creixement del 8%. Pel que fa a plans de pensions col·lectius, aquests han crescut un 1,7% a causa de la revaloració dels drets consolidats, si bé el creixement ha estat menor que el 2009, any en què van experimentar un creixement del 7,8%.

Les aportacions brutes als sistemes individual i d'ocupació el 2010 han estat superiors a les del 2009, ja que han augmentat un 2,7%, fins als 5.755 milions d'euros, enfront dels 5.606 milions del 2009. Malgrat això, les prestacions van augmentar fins als 4.232 milions d'euros, enfront dels 4.009 milions del 2009, i les aportacions netes es van situar en 1.523 milions, enfront dels 1.598 milions el 2009. El flux net, en aquest sentit, continua disminuint respecte a exercicis precedents.

L'estructura de la cartera dels fons de pensions s'ha mantingut constant el 2010, i el percentatge de renda fixa s'ha incrementat lleugerament del 59% al 61%. La renda variable s'ha reduït del 19% al 18%, a causa principalment de la correcció en els mercats borsaris. Pel que fa a la tresoreria, aquesta s'ha mantingut en l'11%, el mateix nivell que el 2009.

Al llarg dels últims 15 anys, la cartera ha experimentat canvis profunds. D'una banda, el percentatge de renda variable s'ha incrementat del 3,7% el 1995 al 18,0% el 2010. La renda fixa ha disminuït des del 73,8% el 1995 fins al 61,0% el 2010. Així mateix, s'ha produït un increment dels actius d'inversió internacional, que han arribat al 15% el 2010, davant la seva inexistència el 1995, si bé aquesta exposició s'ha reduït sensiblement respecte al 2009, any en què va assolir un nivell del 17%.

El 2010, el nombre de comptes participants ha augmentat des dels 10,53 milions fins als 10,85 milions, amb un increment del 3,0%. Sense incloure-hi els participants que tenen més d'un pla, el nombre total al tancament del 2010 s'estima en 8,5 milions de persones, el 47% de la població ocupada té contractat un pla de pensions.

Si bé el nombre de participants ha evolucionat a l'alça ininterrompudament en els darrers 15 anys, la situació del nostre país respecte a la d'altres països econòmicament propers encara ofereix oportunitats de creixement. Per acabar, cal destacar que l'edat mitjana dels participants se situa en els 45 anys. El 29% dels participants són menors de 40 anys, el 30% té edats compreses entre els 41 i 50 anys, el 29% es troba entre els 51 i 60 anys i el 12% restant té més de 61 anys.



Assegurances de no vida

Al llarg del 2010, l'assegurança d'assistència sanitària va créixer un 4,4% respecte al 2009

Les assegurances de no vida				en milions d'euros
	2008	2009	2010	% Incr. 10/09
Assegurances d'Automòbil	12.318	11.642	11.526	-1%
Assegurances de Multiriscos	5.895	6.053	6.242	3%
Assegurances de Salut	5.838	6.134	6.399	4%
Resta de Rams de no vida	8.529	7.836	7.567	-3%
Total	32.580	31.665	31.734	0%

Font: ICEA

Durant l'any 2010, els rams de no vida han acumulat un volum de primes de 31.819 milions d'euros, la qual cosa ha suposat el manteniment del volum del 2009 i un canvi de tendència en relació amb aquest mateix període, en el qual es va produir un descens del 2,5%.

En assegurances d'automòbil, el 2010 s'ha produït un decreixement del 0,9%, enfront de la caiguda del 5,4% el 2009. Aquest comportament incideix de manera molt rellevant en l'àmbit de no vida. La millora d'aquest ram respecte a la forta caiguda mostrada el 2009, sens dubte, explica el manteniment del volum per al conjunt dels rams de no vida, atès que és el ram amb un volum més gran de primes, ja que copen el 36,3% d'aquest ram. La sinistralitat en aquest ram continua estable, en línia amb l'any anterior.

El cost mitjà del sinistre ocorregut en autos tampoc no ha patit grans variacions, i la garantia d'incendis és la que ha presentat una volatilitat més gran, especialment en vehicles de segona categoria, on es donen ràtios elevades respecte al 2009. La taxa de sinistralitat se situa per sota de la de l'any anterior, en un 75,8%, i la garantia de danys propis és la que presenta ràtios més elevades, superant el 100%.

En assegurances de salut, les quals representen un 20,1% del total de les primes del sector, s'han registrat taxes de creixement del 4,2% i s'assoleixen els 6.324 milions d'euros en primes. L'assegurança d'assistència sanitària, amb 5.353 milions d'euros, va créixer un 4,4% respecte al 2009, mentre que la modalitat de reembors de despeses és la que creix més, un 4,9%, i arriba als 703 milions. Finalment, l'assegurança de subsidis i indemnitzacions, amb 267 milions d'euros, va patir una davallada de l'1,5%. Les assegurances individuals han suposat un 75,3% del volum de les primes, amb un creixement del 2,6% enfront del 24,7% de les assegurances col·lectives, que han crescut un 9,6% respecte a l'exercici anterior.

Les assegurances multirisca continuen en la tercera posició per volum de primes, després d'automòbils i de salut, i sumen 6.242 milions d'euros, la qual cosa representa un increment del 3,2% respecte al 2009. Cal esmentar el producte de multirisca llar, en què el canal bancari té més importància, el qual arriba al 35% del total de primes comercialitzades. Pel que fa a la sinistralitat, les ràtios s'han mantingut estables respecte a les xifres d'anys anteriors i s'han estabilitzat després dels fenòmens atmosfèrics ocasionals esdevinguts l'any 2009.

Respecte a la resta de rams de no vida, s'ha produït un decreixement del 3,4%.

Entre les novetats legislatives aprovades l'any 2010 destaquen, a efectes de l'activitat asseguradora: la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2011, Llei 39/2010, de 22 de desembre; la "Llei Òmnibus", Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici; la Llei 10/2010, de 28 d'abril, de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme; el Reial Decret Llei 10/2010, de 16 de juny, de mesures urgents per a la reforma del mercat de treball; el Codi de Consum de Catalunya, Llei 22/2010, de 20 de juliol, publicat el 23 de juliol al DOGC; i, per acabar, els Decrets Forals que aproven noves taules de retenció de rendiments del treball per als Territoris Forals del País Basc.

Respecte a les modificacions establertes per la Llei de Pressupostos per al 2010, destaca la limitació de la reducció del 40% per rendiments del treball irregulars.

D'altra banda, la "Llei Òmnibus" té com a finalitat eliminar "traves" administratives en el seu exercici i d'orientacions en la fixació de preus. En aquest sentit, afecta nombrosos aspectes de l'activitat de serveis.

En l'àmbit de blanqueig de capitals, s'introdueix l'obligació d'aplicar una sèrie de mesures de diligència deguda (normals, simplificades, reforçades) que caldrà tenir en compte en l'exercici de l'activitat asseguradora, així com la possibilitat de delegar l'aplicació de les mesures de diligència deguda normals en tercers que també siguin subjectes obligats per l'esmentada llei.

Pel que respecta a la Reforma laboral, aquesta té com a finalitat aconseguir una ocupació més estable i de més qualitat. En aquest sentit, es reforcen els instruments de flexibilitat interna afavorint l'adaptabilitat de les condicions de treball i es milloren els mecanismes d'intermediació laboral.

Finalment, el Codi de Consum de Catalunya pretén sistematitzar i articular en una única norma tot el ventall de normes disperses que hi ha actualment en la matèria. En alguns aspectes topa i planteja ingerències en la legislació específica asseguradora de comerç a distància i fins i tot contradiu normatives europees. En aquest sentit, es plantegen importants dubtes sobre quina serà la seva aplicació a la pràctica.

